

bi se dalo Srbiji dobiče na troške avstrijskega kmetijstva, zlasti avstrijske živinoreje. To ne sme biti, da bi se igrala naša zunanja politika vedno z življenskimi pogoji avstrijskega kmetijstva. Mi želimo gotovo mir s Srbijo, ali ta mir se ne sme uresničiti edino na troške kmetije. — To so možate besede nemških kmetov! Naši prvaki pa, ki se imenujejo tudi „kmetске stranke“, se prepirajo za — Srbe.

Dopisi.

Oplotnica. Dne 15. in 16. t. m. vršile so se v Oplotnici občinske volitve, pri katerih je zmagala v I. in III. razredu napredna stranka ali „Štajercijanci“, kakor nas zloglasni „Sl. Gospodar“ imenuje. V drugem razredu dobili pa so večino klerikalci. S temi volitvami je odločno končan boj, kateri se je bil od strani klerikalcev z vsemi dovoljenimi in nedovoljenimi sredstvi. Ako pomislimo, da so proti nam agitirali farji in duhovni iz vseh sosednih far, kakor: iz Konjic, Prihove, Köhl, sv. Jungerte na Pohorju, Zreče in Čadrama, in da tem nedolžnim gospodom, kateri si vsaki očenaš pustijo dobro plačati, ni bil pregrd in prestm nobeden pot, moramo pač spoznati velikanski vtisk tega poraza, da smo dobili v tretjem razredu 46 glasov večine. V prvem razredu nam je pretela nevarnost do „srečke“, ali odločil je še v zadnem trenutku prihod gospoda Lovrenca Potočnika iz Rogaske Slatine, kateri je, kakor obljubo, izpolnil svojo možato besedo. Čast in hvala vrlemu g. Potočniku! — Imeli pa smo v prvem razredu tudi volilca, kateri se v Slov. Bistrici, kakor sraka šopiri v vseh nemških družtvih, napihuje se občinskem in okrajnem zastopu, kakor se smili tudi v šolskem svetu nemške šole. Videli smo ga v paradi nemškega gasilnega društva z pozlačeno čelado na glavi in opasan pozlačen degen. Vsakomu, ki mu je znano koliko navalov od strani klerikalcev pod nadpoveljem privrzanega Besenška in konzorcija je občina Oplotnica skozi 30 let pogumno odbila, mora se studiti do človeka, kateri da častno besedo, da gotovo pride in da se mu posebej brzojavno naznani položaj stranke. Bil si je v skrbi, da mu cerkvena oblast odpove z naprejš nakup sveč in da se mu od te strani tudi prepove postaviti štand za prodajo, ako voli, kakor je obljubil, z napredno stranko. Požrl je rajše svojo mož-besedo in njegovo sladko srce zlezlo mu je v hlače. Da so bili klerikalci svoje zmage popolnoma gotovi, razvidi se iz tega, da so si pripravili smodnika in tudi mežnarje nabite imeli, katere pa so v četrtek zvečer v čast sv. Jožefu izstrelili. Čast naprednim volilcem!

Sv. Lovrenc na dr. polj. Tukaj smo imeli občinske volitve dne 9. t. m., pri katerih se je pri nas prvokrat za vero šlo (?); vzrok je, ker se še nikoli poprej ni nobeden mašnik v volitve vtikal in agitiral. Zatorej nas je presenečil naš g. župnik Ozmeč Jožef, ko je 7. t. m. sklical zaupni shod in nam naznanjal farovške metlje za kandidate ali za „Ausschüsse“. To vam je res izbran iz cele občine „aussus“ ker malo jih je med njimi, kateri razumejo za kaj da so izvoljeni; med njimi so prijatelji žganja prve vrste, ja celo zavoljo poneverjenja kaznovani. Le-ti bi naj, kakor hoče župnik, našo občinsko gospodarstvo vodili?! Po celi občini so bili prejšnji odborniki znani kot zaslužni večkrat izvoljeni možje, kateri so nas branili pred nepotrebnimi stroški v vsakem oziru in zategadel je sklenil župnik Ozmeč, da le ti se ne smejo več voliti. Zatorej je poklical 4 agente, da so na volišču agitirali, volilcem glasovise v kraj jemali in po sili faroške metlje zapisovali, zakar se bodejo morali še pri kaznenski sodnji zagovarjati. Med temi so se najbolj odlikovali: kaplan Kociper Tone, 11 krat kaznovani Fošnarč Martin (to je poštenjak in ne zavidamo fajmoštru, ako se more na take ljudi opirati, ako hoče faroške metlje v odbor spraviti). Tudi Štefek Osenak, mežnar, si je pri volitvah kašo skuhal, katero bo gotovo na Ptuj pihal. Zmagali so klerikalci na celi črti in so vpili na volišču: živeli klerikalci! Ali ta zmaga je klavrna, ker smo mi predložili proti nepoštevni volitvi priziv, zatoraj ne bode kruha iz te moke. Takoj so klerikalci to velikansko zmago telegrafirali „Gospodarju“. Ako ste res pošteni, tedaj tudi naznanite, s kakimi sredstvi

ste zmago dosegli. Naša občina je bila dosedaj složna in to ni bilo prav našemu župniku, zatoraj je vsejal seme prepira med nas; misli menda župnik Ozmeč, da je to zapisano v svetem pismu? Po besedah Jezusu in Janeza nikoli. Mi smatramo po naši pameti, da občinske volitve nimajo z vero nič opraviti, zatoraj si tudi ne bomo nikoli pustili farovške metlje v občinski odbor vsiljevati. To si zapomnite, župnik in kaplan! Se priporočamo na straži ostajoči, politiki ne vdani farani.

Štolnine.

(Naprej in konec*)

Ako prigrihajo naši prijatelji v „Štajercu“ objavljene postavne štolnine z onimi svotami, katere so morali proti postavi župnikom plačevati, razumel hode vsak kmet, kako se ga je čez uho udarilo. Kmetje pa bodejo tudi izpoznali, kakšen namen ima klerikalna volilna gonja. Vera je v nevarnosti, vprijeti duhovni gospodje in njih pomagači; v resnici pa se gre edino za moč in denarni žakelj duhovništva. Kmetje naj bi volili klerikalne slamnate možje, da bodejo ovce zopet v župniških strižene. Klerikalci jamrajo o slabih časih in vendar prestopajo štolninske določbe. Ali vidiš, kmet, to jasno sleparijo?

Popisati hočemo še nekaj postavnih določb štolnine: Za peto koralno dušno mašo mora dobiti župnik 2 K 40 h, vsakdo od zahtevanih levitov pa 82 h (ako se levita ne zahteva, torej nič); vsak posvetni ministrant mora dobiti 10% h (katere pa župnik večidel za se pridrži).

O zvonjenju v vaseh.

Za prvo celo zvonjenje z vsemi zvonovi za vsako uro K 1:57½, za drugo in zadnjo 44 h. Vsakemu stoji prosto, da pusti med in pred pogrebom kolikor hoče dolgo in na kakšni način zvoniti. Za pol ure se plača le polovico, za četrt ure le četrtino omenjene svote.

O mrliških odevjah na parah.

Za lepo žametno K 210
za navadno iz blaga —53
ako se pokrije glavni oltar črno 315
ako se pogrne črno odevjo s križem v cerkvi z 12 svečami 210

Za grobno mesto se plača za odraslega bogatega človeka K 1:22½, za odraslega revnejšega K —52½, za otroke pa le polovico (do 9. leta). Za napravo groba je plačati mrliškemu kopaču:

pri bogatih pri revnih
kmetih
po zimi K 210 156½
po leti 1:22½ —63.
Za otroke (do 9. leta) zopet le polovico.

Iz vsega tega je razvidno, da danes ne računajo samo fajmoštri, temveč tudi mežnarji preveč. Kakoršen je fajmošter, tak je tudi mežnar. Govorijo o blagostanju kmeta in o krščanstvu, gre se jim pa edino za visoke štolnine. Pustite mi moje in dajte mi svoje, je njih geslo. Kmetje, vi veste tedaj, kaj morate župniku in mežnarju reči, ako pride po volilni listek?! Proč z izkoriščanjem!

Vprašanje je zdaj še: Kakšno postavno varstvo ima prebivalstvo pred nepoštenim računanjem štolnine? Postava od 7. maja 1874 R.-G.-B. št. 50, pravi: Po navadi ne sme biti nobeno župniško-uradno dejanje od naprej-plačila štolnine odvisne. Prestopke štolninske postavne sme kaznovati okrajno glavarstvo po zaslišanju ordinarijata z denarno globo 200 K. Ako bi tudi to ne pomagalo, sme posvetna oblast zahtevati, da se dotični duhovnik iz službe odstrani.

Kmetje! Reklo se vam bode, da so te postavne štolnine preizkušne za današnjo draginjo. Ali zakaj pa bi moral kmet duhovnemu gospodu za vsak korak še posebno plačati. Okrajnemu glavarju se vendar tudi ne plača še posebej njih uradne čine. Župnik ima istotako svojo plačo in druge svoje dohodke, on stanuje v davka prosti hiši, medtem ko mora kmet težko delati in davke plačevati; zakaj bi moral kmet svoje denarje vedno v farovž nositi? Kristus in njegovi apostoljini vendar tudi niso denarje zahtevali?

* Glej „Štajerc“ štev. 11. z dne 14. marca 1909.

V katoliški deželi Bavarski je štolnina že davno odpravljena. Zakaj pri nas ne?

Kakor so klerikalci sovražniki cesarja J. II., ki je kmete hotel osvoboditi, tako so sovražniki kmetškega stanu, katerega hočejo v svoj volitev zopet v svoj jarem spraviti. Klerikalizem je najnevarnejši sovražnik kmetškega stanu. Da kmetje pri volitvah na svojo stran, delajo klerikalci gospodarske obljube, ki jih ne morejo nekočje nikdar izpolniti. V odločilnem trenutku pa izdajo kmeta. Oni hočejo kmeta le vladati in izkoriščati. Dokaz temu prestopki štolnine. Končni cilj klerikalne volitve agitacije je: da umen naj kmet ostane, da bode plačeval; reven naj ostane, da v klerikalno.

Novice.

Čenjenim prijateljem naznanjamo, da bomo tudi v tej številki mnogo gradiva, iz mnogih dopisov, na stran položiti. Dogodki zunanji politiki so tako važni, da se morajo obširneje nanje ozirati. Prosimo tudi, da se zdej poročila kolikor mogoče na kratko postavijo.

Čitateljem na znanje! Od raznih strani prihajajo vprašanja, zakaj ne prinašamo nobene vesti glede vojaških zadev. Povedati moramo torej svojim čenjenim čitateljem, da se v današnjih razmerah ne sme pisati ničesar o vojskem gibanju, ker bi nam oblast to takoj cenzurirala. Torej nismo mi krivi . . .

Prvaško veleizdajstvo dokazano! Listi ročajo sledečo naravnost v nebo vpijočo resnico: Ljubljanski prvaški denarni list, ki vodi (torej zveze prvaških posojilnic itd.) dovolili Srbiji 20 reči dvajsete milijone kron posojila. Od te svote je 10 milijonov baje Srbiji že plačalo . . . Mi avstrijski državljani stojimo skoraj pred vojsko s Srbijo. In prvaki da naše denarje za nam sovražne Srbe. S kralja krajarji torej, katere nalagajo zaslepljeni avstrijski ljudje v prvaške posojilnice na Štajerski Koroškem in drugje, podpirajo prvaške veleizdajalce naše smrtno sovražnike. Ne samo z besedami, ne, tudi z dejanjem jih podpirajo! Ali ni to veleizdajstvo? Slovenski sinovi bodejo morali morda križati v boju proti onim Srbom, katere podpirajo prvaški posojilničarji z denarjem. Slovensko ljudstvo, vzdrami se!

Kje so izdajalci? Vlada potrebuje zdaj vojaško (rekrutno) postavo. Kajti ko bi bili najzagrizenejši prijatelji miru, pripravljene morali vendar biti. V takem trenutku, ko je zdaj naša država, je treba vladi sredstva vse dovoliti. To se je tudi zgodilo! Zanimanje pri temu le dvoje: Prvi to, da jo je ljubljanski župan Hribar popihal, ko je bilo to glasovati. Hribar pa je vodja prvakov. Slovenskih poslancev je torej dokazal, da so sovražnik Avstrije. Tisti Hribar, ki je torej v Ljubljani sam klical vojaštvo, da v septembru zločinskim nemirov konec naredi, izjavil se je zdaj proti vojaštvu, ker se proti Srbiji. Kaj porečejo k temu prvaški posojilničarji in koroški, ki sedijo v enem in istem klubu s Hribarjem?! Ali prvaški poslanci tudi v največjem prijateljstvu s češkimi radikali in ti češki radikali so izjavili, da glasujejo proti vladini vojaški zahtevi in da bi vsa sredstva, da bi jo onemogočili. „Živio!“ ja“, to je geslo teh ljudi. Sramujmo se prvaški poslancev . . .

Tožbe proti uredniku K. Linhartu so po zdaj nekaka specialiteta prvaške gospode. Izdajalska prvaška gospoda menda misli, da se s tem zagrenila uredniku Linhartu v do naprednega dela. Pa se zelo moti! — Znano, so ptujski prvaki po 13. septembra napili Linharta sodnji, češ da je prestopil v svojo po raznih paragrafi. Pri prvi obravnavi bil Linhart tudi na 8 dni zapora obsojen. Prvaški listi so prinesli to vest z velikim veseljem. Ali veselje jim je kmalu minulo, dokter Linhart je bil namreč je zato obsojen, ker se njegove priče niso zaslislale. Pritožba v sled prvo obsodbo ter izročila celo za zopet prvemu sodniku. Zdaj so bile tudi

hartove nave je tožen, „narod Gregor o pro predko zaklica torej re telji! S govoril kateri za zob

12
16. m dokazu vsem o njih g ničesa bode prebiva gali, d verouk kazani tej šol gulaše preran ljubi naspro zahrbt proti nega škega kmetij pustili mu b prilož nemšč pošlje da si z vsa kratk njah K dol se je čina škega pana prvaš sv. L se bo se ne postan dnevi versk čilo c imel je pr „Sok liki h je p omen veški storil v Lju zapor svoj vsled s sv Serše je ob bi bi pri Tako da je skega škega temu svotu igrati dejal tu ta niti med imajo ski s da „sok mora